WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
www.wwf.fi
www.panda.org

for a living planet®

Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

12.4.2018
Viite: HE 18/2018 vp

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi

WWF Suomi kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa asiasta seuraavaa:

1. **Esityksessä tulisi määritellä tarkemmin ympäristöviranomaisen rooli öljyonnettomuustilanteessa.**
2. **Esityksessä tulisi määritellä tarkemmin Suomen ympäristökeskuksen resurssit toimia öljyyntyneiden eläinten hoidon valmiuden ylläpitäjänä ja johtajana.**

Yleisesti ottaen WWF pitää tärkeänä, että Suomen öljyntorjunnan toimintavalmiutta kehitetään ja eri viranomaisten johtamisjärjestelmiä hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti.

WWF perusti vuonna 2003 vapaaehtoiset öljyntorjuntajoukot, joihin on liittynyt jo noin 8 500 vapaaehtoista. Olemme kouluttaneet yli 2 300 vapaaehtoista rantojen puhdistustehtäviin ja öljyyntyneiden eläinten hoitotehtäviin, ja samalla olemme tehneet tiiviisti ja hyvässä hengessä yhteistyötä eri öljyntorjuntaviranomaisten kuten ympäristöministeriön, Suomen ympäristökeskuksen, alueellisten pelastuslaitosten, rajavartiolaitoksen kanssa sekä muiden vapaaehtoistoimijoiden kanssa.

1. Ympäristöviranomaisen rooli öljyonnettomuustilanteessa

Koska ympäristöministeriö ja ministeriön hallinnonalan alainen Suomen ympäristökeskus ovat olleet vastuussa öljyntorjunnan valvonnasta, kehittämisestä ja operatiivisesta johtamisesta, öljyn ympäristövaikutusten selvittäminen ja ympäristöhaittojen minimoiminen on priorisoitu toiminnassa korkealle ja ympäristötietoa on otettu huomioon öljyntorjunnan suunnittelussa ja sen toteuttamisessa. Syken asiantuntijuus korostuu, kun onnettomuustilanteessa tarvitaan reaaliaikaista ympäristötietoa öljyn ympäristövaikutusten ennaltaehkäisemiseksi. Erityisesti ajankohtaan sidottu paikkatietoaineisto kuten lintujen muuttoaikaiset levähdyspaikat on tärkeää huomioida heti torjuntatoimia

käynnistettäessä, jotta suuria vahinkoja ja kustannuksia voidaan ennaltaehkäistä. Mahdollisen johtovastuun siirron jälkeen ympäristöviranomaisen resurssit tuottaa ympäristönsuojelua tukevaa tietoa tilannekuvajärjestelmään täytyy taata myös jatkossa ja ympäristöviranomaisen tulee olla mukana kaikissa öljyonnettomuuksissa vaikka varsinaista johtoryhmää ei perustettaisi.

2. Suomen ympäristökeskuksen rooli öljyyntyneiden eläinten hoidon valmiuden ylläpitäjänä ja johtajana

Esityksessä lakimuutoksen ympäristövaikutuksia arvioitaessa todetaan seuraavasti:
”Ympäristövahinkojen torjuntaan kiinteästi liittyvät asiantuntijatehtävät hoidettaisiin nykyiseen tapaan Suomen ympäristökeskuksessa.”
Esityksessä ei kuitenkaan määritetä tarkemmin mitkä asiantuntijatehtävät jatkuvat Sykessä ja millä resursseilla.

Syke ja WWF ovat tehneet yli kymmenen vuoden ajan yhteistyötä öljyyntyneiden eläinten hoidon toimintavalmiuden kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi. Syke vastaa öljyyntyneiden eläinten hoidon johtamisesta ja Sykellä on WWF:n kanssa sopimus öljyyntyneiden eläinten hoidon järjestämisestämisestä onnettomuustilanteessa. Esityksessä jää epäselväksi mikä on Syken rooli ja vastuu tulevaisuudessa. Kuten kaiken öljyntorjuntaan linkittyvän vapaaehtoistoiminnan myös lintujen hoidon järjestämisen tulee olla viranomaisjohtoista toimintaa eikä sitä voi siirtää kolmannen sektorin toimijoiden johdettavaksi. Toiminnan jatkuvuuden ja ylläpidon kannalta on keskeistä, että Sykellä säilyy resursseja vuosittaiseen ohjaukseen ja kehittämistoimintaan. Tämän resurssin säilyminen tulisi ehdottomasti kirjata esitykseen, jotta yhteistyön jatkolle on edellytykset. Onnettomuuden sattuessa öljyn vaikutukset luontoon ja öljyyntyneiden eläinten hoidon järjestäminen nousevat poikkeuksetta keskiöön mediassa ja kansalaisten keskuudessa, kun arvioidaan torjuntatoimien onnistumista.

WWF on tehnyt Suomessa suuren työn vapaaehtoisen öljyntorjunnan kehittäjänä sekä ollut mukana luomassa kattavaa yhteistyöverkostoa vapaaehtoisjärjestöjen ja viranomaistoimijoiden kesken. WWF toivoo, että nykyinen hyvä yhteistyö ja vapaaehtoisresurssien huomioiminen säilyy vähintään nykyisellä tasolla ja että ympäristönsuojelu nähdään öljyntorjunnassa korkeana prioriteettina.

Maailman Luonnon Säätiö (WWF)
Suomen Rahasto, sr

Jari Luukkonen
suojelujohtaja
WWF Suomi

Teemu Niinimäki
suojeluasiantuntija
WWF Suomi

Lisätiedot: Teemu Niinimäki, 0505243206, teemu.niinimaki@wwf.fi